

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2015

YEARBOOK

2015

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2015
YEARBOOK

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот:

Проф д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Саша Митрев
проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Нина Даскаловска
проф. д-р Махмут Челик
доц. д-р Ранко Младеноски
м-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Луси Караниколова
проф. д-р Толе Белчев
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Марија Кусевска
доц. д-р Нина Даскаловска
доц. д-р Марија Кукубајска
доц. д-р Драгана Кузмановска
виш лектор м-р Снежана Кирова
м-р Весна Коцева

Главен уредник

доц. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
лектор м-р Биљана Петковска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“–Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph. D.
Prof. Blazo Boev, Ph. D.
Prof. Liljana Koleva Gudeva, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Mahmut Celik, Ph.D.
Docent Ranko Mladenoski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M. A.

Editorial staff

Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Lusi Karanikolova, Ph. D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Marija Kusevska, Ph.D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Marija Kukubajska, Ph.D.
Docent Dragana Kuzmanovska, Ph.D.
Senior Lecturer Snezana Kirova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Docent Svetlana Jakimovska, Ph.D.

Editor in chief

Docent Eva Gjorgjievska, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)
Lecturer Biljana Petkovska, M.A.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Stip
Faculty of philology
Krste Misirkov 10-A
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

д-р Марија ЛЕОНТИЌ ПОТЕКЛЮ, АДАПТАЦИЈА И СЕМАНТИКА НА ТУРСКИОТ СУФИКС -лак /-лѝк/ (-lik, -lik, -luk, -lük) ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija LEONTIC, Ph. D. ORIGIN, ADAPTATION AND SEMANTICS OF THE TURKISH SUFFIX -лак /-лѝк/ (-lik, -lik, -luk, -lük) IN TURKISH AND MACEDONIAN LANGUAGE	11
Делфина ЈОВАНОВА НИКОЛЕНКО д-р Луци КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА СЕМАНТИКАТА НА ЈАЗИКОТ ВО РУБРИКАТА „САКАМ ДА КАЖАМ“ ВО ДНЕВНИОТ ВЕСНИК „ВЕСТ“ Delfina JOVANOVA NIKOLENKO I Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD THE SEMANTICS OF THE LANGUAGE IN THE RUBRIC „SAKAM DA KAZAM“ IN THE DAILY NEWSPAPER „VEST“	21
д-р Јаготка СТРЕЗОВСКА д-р Билјана ИВАНОВСКА ЛИНГВИСТИЧКИ ОСВРТ КОН ТУЃИТЕ ЗБОРОВИ И ЗАЕМКИТЕ ВО СТРУЧНИОТ ЛЕКСИЧКИ ФОНД НА ЈАЗИКОТ д-р Jagotka STREZOVSKA, PhD д-р Biljana IVANOVSKA, PhD LINGUISTIC REVIEW TOWARDS FOREIGN AND LOANWORDS IN THE PROFESSIONAL LEXICAL LANGUAGE FOND.	29
м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА м-р Крсте ИЛИЕВ ВЛИЈАНИЕТО НА ИНТЕРНЕТОТ ВРЗ ЈАЗИЧНАТА КУЛТУРА, КОГНИТИВНИОТ И АКАДЕМСКИОТ РАЗВОЈ НА МЛАДИТЕ Natalija POP ZARIEVA Krstel ILIEV THE INFLUENCE OF THE INTERNET ON THE LANGUAGE CULTURE, THE COGNITIVE AND ACDEMIC DEVELOPMENT OF THE YOUNG	39
м-р Македонка ДОДЕВСКА д-р Веселинка ЛАБРОСКА ПРЕГЛЕД НА ЛЕКСИКАТА НА ОВЧЕПОЛСКИОТ ДИЈАЛЕКТ И НА СЛОВЕНЕЧКОГОРИШКИОТ (ГОРИЧАНСКИ) ДИЈАЛЕКТ СПОРЕД ПОТЕКЛОТО Makedonka DODEVSKA, Mr. Veselinka LABROSKA, Ph. D. THE REVIEW OF THE LEXICAL VOCABULARY OF THE OVCHE POLE DIALECT AND SLOVENIAN GORISHKI – GORICHANSKI DIALECT	47

д-р Билјана ИВАНОВСКА д-р Марија КУСЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА м-р Татјана УЛАНСКА д-р Лилјана МИТКОВСКА Моника ЦЕНОВА Викторија КРСТЕВСКА ПРОЕКТОТ „УЛОГАТА НА ЕКСПЛИЦИТНИТЕ ИНСТРУКЦИИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПРИ УЧЕЊЕТО АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК“ И НЕГОВО ПРЕТСТАВУВАЊЕ	53
д-р Марија КУСЕВСКА УЛОГАТА НА МОДАЛНИТЕ ГЛАГОЛИ КАКО УБЛАЖУВАЧИ ВО АНГЛИСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija Kusevska USE OF MODAL VERBS FOR MITIGATION IN ENGLISH AND MACEDONIAN	61
д-р Светлана ЈАКИМОВСКА МЕТОДИ НА ТЕРМИНОЛОШКАТА РАБОТА Svetlana JAKIMOVSKA, Ph. D. TERMINOLOGY METHODS	71
д-р Даринка МАРОЛОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА ПОВЕКЕЗНАЧНОСТ ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК Darinka, MAROLOVA Dragana KUZMANOVSKA AMBIGUITY IN MACEDONIAN AND IN GERMAN LANGUAGE	81
Assist. Prof. Marija EMILIJА KUKUBAJSKA, PhD Tatjana Plievska, M.A. candidate A FABIAN SOCIETY, FRANKFURT SCHOOL: UTOPIA, DYSTOPIA, “REALITY”	91
Катерина, СТОЈАНОВСКА д-р Марија, КУСЕВСКА ПИЦИН И КРЕОЛСКИ ЈАЗИК Katerina, STOJANOVSKA Docent Marija, KUSEVSKA PhD. PIDGIN AND CREOLE LANGUAGE	103
м-р Марија КРСТЕВА м-р Драган ДОНЕВ ТЕМАТСКИТЕ ПРЕОКУПАЦИИ ВО „ДОЛГА ЦРНЕЧКА ПЕСНА“ НА РИЧАРД РАЈТ Marija Krsteva Dragan Donev THEMATIC PREOCCUPATIONS IN RICHARD WRIGHT’S „LONG BLACK SONG“	113

- д-р Ранко МЛАДЕНОСКИ
д-р Толе БЕЛЧЕВ
МАКЕДОНСКИ ПОЕМИ И ЕПОВИ ЗА НАЈСЛАВНИОТ МАКЕДОНСКИ КРАЛ
Ranko Mladenoski, Ph. D.
Tole Belcev, Ph. D.
MACEDONIAN POEMS AND EPICS ABOUT THE MOST FAMOUS
MACEDONIAN KING 119
- Пацка ТАСЕВА
д-р Толе БЕЛЧЕВ
ЕСТЕТСКАТА ФУНКЦИЈА НА СИМБОЛОТ ВО „БЕЛИ МУГРИ“ ОД РАЦИН
Paska TASEVA
Tole BELCEV, Ph. D.
AESTHETIC FUNCTION OF SYMBOLS IN “WHITE DAWNS” BY RACIN..... 131
- д-р Луси КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА
ПОРТРЕТИРАЊЕ ПРЕКУ ДЕСКРИПЦИЈА
(За портретите на Францка и Лојзе во романот
„На пругорнината“ од Иван Цанкар)
Lusi Karanikolova – Cocorovska, PhD
PORTRAYAL THROUGH DESCRIPTION
(About the portrayals of Francka and Lojze in the novel
“Na prugorninata“ by Ivan Cankar) 141
- Сања СПАСКОВА
д-р Толе БЕЛЧЕВ
НАРАТОРИТЕ И ФОКАЛИЗАТОРИТЕ ВО РОМАНОТ
„СМРТТА НА ДИЈАКОТ“ ОД ДРАГИ МИХАЈЛОВСКИ
Sanja Spaskova
Tole Belcev, Ph. D.
NARRATORS AND FOCALIZERS IN THE NOVEL
‘THE DEATH OF THE NOVICE’ BY DRAGI MIHAJLOVSKI 151
- д-р Јованка ДЕНКОВА
ИЗМИСЛУВАЊЕ ИЛИ РЕАЛНОСТ НА ДЕТСКИОТ СВЕТ
Jovanka DENKOVA, Ph.D.
FANTASY OR REALITY OF THE CHILD’S WORLD 161
- д-р Ева ЃОРЃИЈЕВСКА
Canone inverso или за уметноста и бескрајот
(критички осврт на романот од Паоло Мауренсиг)
Eva GJORGJIEVSKA, PhD
Canone inverso or the art and the infinity
(Critical review on the novel of Paolo Maurenzig)..... 169
- Данче СТЕФАНОВСКА
д-р Толе БЕЛЧЕВ
НАРАТОРИТЕ ВО „ЌЕРКАТА НА МАТЕМАТИЧАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ
Danche STEFANOVSKA
Tole BELCEV, Ph. D.
NARRATORS IN „THE DAUGHTER OF THE MATHEMATICIAN”
BY VENKO ANDONOVSKI 175

д-р Ева ЃОРЃИЕВСКА м-р Јована КАРНИКИЌ КАРЛО ГОЛДОНИ И РЕФОРМАТА НА ИТАЛИЈАНСКИОТ ТЕАТАР Eva GJORGJEVSKA, PhD Jovana KARANIKIKJ, MA CARLO GOLDONI AND THE REFORM OF ITALIAN THEATER	185
м-р Крсте ИЛИЕВ м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА ИСКУШЕНИЕТО И СПАСЕНИЕТО ВО СЕР ГАВЕЈН И ЗЕЛЕНИОТ ВИТЕЗ Krste ILIEV Natalija POP ZARIEVA TEMPTATION AND SALVATION IN SIR GAWAIN AND THE GREEN KNIGHT	191
м-р Милена РИСТОВА-МИХАЈЛОВСКА ЕДНО ДРАМСКО ЧИТАЊЕ НА БАЛКАНОТ ВО „СЛОВЕНСКИОТ КОВЧЕГ“ НИЗ БЕЛА, ЛИКОТ-НОМАД Milena RISTOVA-MIHAILOVSKA, MA DRAMA READING OF THE BALCAN PENINSULA IN ‘SLAV CASKET’ THROUGH BELA, THE NOMAD CHARACTER	197
Проф. д-р Луси КАРНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА ДЕСКРИПТИВНИТЕ „СЛИКИ“ ВО РОМАНОТ „СЕЛИДБИ“ ОД МИЛОШ ЦРЊАНСКИ Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD DESCRIPTIVE “PICTURES“ IN THE NOVEL “SELIDBI“ BY MILOS CRNJANSKI	207
м-р Биљана ИВАНОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА м-р Снежана КИРОВА м-р Татјана УЛАНСКА ЗОШТО ДА СЕ УЧАТ СТРАНСКИТЕ ЈАЗИЦИ? Biljana Ivanova, M.A. Dragana Kuzmanovska PhD. Snezana Kirova M.A. Tatjana Ulanska M.A. WHY LEARNING FOREIGN LANGUAGES?	223
Магдалена БАТЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ЗА КОМПЛЕКСНОСТА НА ИЗУЧУВАЊЕ НОВИ ЗБОРОВИ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Magdalena BATEVSKA Nina DASKALOVSKA ON THE COMPLEXITY OF LEARNING NEW WORDS IN ENGLISH LANGUAGE INSTRUCTION	229

Марија КУЛАКОВА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА МОДЕРНАТА ТЕХНОЛОГИЈА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК Marija Kulakova Nina Daskalovska, Ph.D. INTEGRATING MODERN TECHNOLOGY INTO ENGLISH LANGUAGE TEACHING	239
м-р Марија Тодорова м-р Весна Коцева АНКСИОЗНОСТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК Marija, Todorova Vesna, Kocева FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM ANXIETY	253
д-р Виолета ДИМОВА д-р Махмут ЧЕЛИК Умит СУЛЕЈМАНИ ИСТРАЖУВАЧКИТЕ МЕТОДИ И ТЕХНИКИ – ОСНОВЕН УСЛОВ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА КОГНИТИВНАТА НАСТАВА ВО ПАРАЛЕЛНИТЕ СО ТУРСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК Violeta DIMOVA, Ph. D Mahmut CELIK, Ph. D Umit SULEIMANI RESEARCH METHODS AND TECHNIQUES – MAIN CONDITION FOR COGNITIVE EDUCATION IN CLASSES WITH INSTRUCTION IN TURKISH LANGUAGE	259
Анжела НИКОЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА ВОКАБУЛАРОТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Anzela NIKOLOVSKA INTEGRATION OF VOCABULARY INSTRUCTION INTO FOREIGN LANGUAGE TEACHING	265
д-р Билјана ИВАНОВСКА „BLENDED LEARNING“ КАКО МЕТОД ВО ИЗУЧУВАЊЕТО СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО СТРУКА Biljana IVANOVSKA, Ph. D. BLENDED LEARNING“ AS A METHOD WHILE LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	273

д-р Билјана ИВАНОВСКА¹

„BLENDED LEARNING“ КАКО МЕТОД ВО ИЗУЧУВАЊЕТО СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО СТРУКА

Апстракт: „Blended learning“ во изучувањето на странските јазици нуди голема предност во споредба со другите методи и пристапи. Како концепт тој вклучува обработка на оригинален текст и негова актуализација во процесот на учење во комбинација со интернет или напредната технологија во наставата, но користи и аудио и видео снимки од изворни говорници. Во својата наставна дејност анализирам и обработувам видео и аудио текстови од германски изворни говорители преземени од различни веб-страници. На овој начин, на студентите им се приближуваат германските текстови и со тоа се заменува комуникацијата со изворните говорители. Во текот на семинарите кои ги изведувам предавајќи странски јазик во струка, користам текстови за слушање, како и видеоматеријали, поставени на е-учење или онлајн курсеви. Студентите имаат можност, но и обврска да се запознаат со текстот однапред, а подоцна текстот го користам за вежби. Оригиналниот текст не го менувам, не ја менувам брзината на истиот, и го користам за понатамошни вежби.

Клучни зборови: „blended learning“, јазик во струка, германски јазик како странски, слушање со размислување.

Biljana IVANOVSKA, Ph. D.²

BLENDED LEARNING“ AS A METHOD WHILE LEARNING A FOREIGN LANGUAGE

Abstract: ‘Blended learning’ while learning the foreign languages offers enormous advantage compared to the other methods and approaches. As a concept it includes elaboration of the advantageous technology in the teaching process, but in the same time it uses audio and video records from native speakers. In my teaching process I analyse and elaborate audio and video records from German native speakers taken from different websites. In this way, I connect my students with the German native speakers in the communication skills. During the seminars which I perform while teaching foreign language I use listening texts, as well as video materials set up on e-learning, or other online courses. Students have an opportunity and an obligation to meet with the text and then I use the text for comprehension checks. I do not change the original text, or its speed and I use it for further practicing.

Key words: *blended learning, teaching language, German language as foreign, listening by thinking*

¹ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

² Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia

1. Вовед

„Blended learning” (комбинирано учење преку интернет или со употреба на технологија, накратко БЛ)³ не е нов концепт во науката и покрај тоа што многу методичари го сметаат како таков. Неодамна, во фокусот на истражувањата оваа стратегија на учење повторно се постави за разгледување, како во образованието така и во општествениот сектор (Дјухени, 2004). Иако дефиницијата за „blended learning“ е помалку аморфна и не е точно одредена, овој поим генерално се опишува како концепт кој опфаќа различни начини на предавање во наставата и усвојување на знаењето стекнато со учење преку употреба на технологијата или преку интернет. Неговата популарност постепено се зголемува со интеграцијата на технологијата во наставата и изучувањето на странските јазици. Хол (2003) го разгледува овој поим навраќајќи се на времето од периодот на Сократ. Мур (2005), од друга страна, ја набљудува училиницата каде што се изведува ова учење и препораките од наставникот ги поврзува со практиката во американските училишта за време на 20-тите и 30-тите години на минатиот век, а примената на овој концепт на учење стана стандардна практика во 70-тите години во голем број американски универзитети. Можеби ова се должи на брзиот влез на технологијата во училиницата и нејзината имплементација во наставниот процес. Според Оливер и Тригвел (2005), концептот БЛ добил големо значење последниве години како опис на посебни форми на предавање и употреба на технологијата во наставата. Во науката, поимот „blended learning“ (БЛ) често се заменува со поимите „интегрирано учење”, „хибридно учење”, „учење со повеќе методи” (Марги, 2003: 18-23). Дрискол М. (2002: 54) дефинира четири различни типови на БЛ. Првиот тип го дефинира со значење на комбинација на мешани начини на учење засновани на веб-технологијата (и со тоа опфаќа виртуелна училиница, колаборативно учење, видео, аудио и текст) и тоа постои со цел да се постигне одредена образовна цел. Втората дефиниција на Дрискол М. (2002: 54) го опишува поимот БЛ со значење на комбинација на различни педагошки приоди (конструктивен, бихевиорален, когнитивен) за добивање оптимален исход во учењето со или без технолошки инструкции. Третата дефиниција што ја дава Дрискол М. (2002: 54) е комбинација на секоја форма на технологијата (вклучувајќи видеоленти, филм, ЦД-ром), со учење предводено од инструктор. Четвртата дефиниција подразбира мешана или комбинирана технологија со конкретни работни задачи со цел постигнување хармоничен ефект на учење и на работење (2002: 54). Во својот труд насловен како „Building Effective Blended Learning Programs“, Хари Синг (2003) покажува дека моделите на БЛ се комбинација на различни модели на учење. Овој метод не само што нуди повеќе можности, туку и е поефективен. За моите анализи и имплементација на овој метод во предавањето на странски јазик во струка го користам овој поим како синтетизиран и надреден термин кој опфаќа настава по странски јазик во струка користејќи интернет и технологија во училиницата.

³ Преводот на овој поим е на авторот и во понатамошниот текст се користи кратенката БЛ.

2. „Blended learning“ во конкретна наставна единица

Моето наставно искуство се состои во предавање германски јазик како странски јазик на Филолошкиот факултет во Штип, како и водење настава по германски јазик во струка на Воената академија при УГД во Скопје. Се специјализирам за странски јазик во струка (германски). Студиската програма за оваа група студенти опфаќа две години (четири семестри) настава по странски јазик - германски кој се слуша како втор јазик (покрај англискиот) како изборен предмет. Подготвив посебна *e-learning* програма за оваа група студенти. Посебен предуслов за избор и изучување на странскиот јазик е студентите да имаат основни познавања на германскиот јазик (A1) ниво или, пак, да го имаат учено во основно и/или средно образование. Работам со нив слушање и обработка текст при предавање на одредена наставна единица.

Мојата прва задача како предавач по германски јазик е студентите да ги запознаам со основните принципи и правила на стандардниот германски литературен јазик како странски јазик и тоа како систем од правила и регуларитети, како и да ги запознаам студентите со идеите за изучување на странскиот јазик на нашиот Универзитет. Истовремено, ги запознавам студентите со моите идеи и моите задачи во изведување на овој семинар.

Првата задача во двата семестра на втората академска година, од кога започнува изучувањето на странскиот јазик, е да се повторат веќе стекнатите знаењата по германски јазик од средно училиште. Втората задача е повремено повторување и ревидирање на општиот вокабулар. Целта на изучувањето во првиот и вториот семестар е восприемање на основните знаења за јазикот во струка (јазик со посебна употреба), односно основните познавања на јазикот на Воената академија. Во третиот и четвртиот семестар посветуваме големо внимание на практичната употреба на странскиот јазик во струка, на кореспонденција и дискусија за основните стручни поими.

Вежбите со слушање се користат во секоја лекција, во рамките на е-учењето, како и за домашна подготовка. Студентите ја добиваат темата која се однесува на лекцијата неколку дена претходно. Темата е одредена, исто така, со кратка содржина, а селектиран вокабулар е наведен во почетниот дел од лекцијата. Со претходно давање тема и вокабулар, ние ги исполнуваме двете цели: образовната и мотивирачката функција на јазикот.

Мотивирачката функција е јасна: студентот не мора да има впечаток дека одредената вежба е, всушност, тест или испит. Мора да воочи дека темата е во поврзаност со неговите студии и дека успехот на задачите ќе зависи од претходните подготовки што тој требало да ги направи сам дома. Ова посебно важи за студентите чие познавање на германски јазик е помало отколку што би требало да биде. Од оваа гледна точка, изборот на текстот од првата лекција е многу важен. Обично се почнува со текстови кои ја обработуваат важноста на германскиот јазик и неговата употреба во структурата. Одредена мотивирачка функција се постигнува и со формалната страна која ние ја предлагаме преку вокабуларот. Резултира од нашите водечки принципи: опсегот на лексиката мора да биде стандарден, но мора да има разлика во пристапот онаму каде што

е тоа можно. Овој принцип го следиме со селекција и конкретен предлог на вокабуларот. Ова обично вклучува: изолирани зборови, чести и вообичаени колокации на зборовите, поставени фрази, сложенки како специфични за германскиот јазик.

Значењето на лексичките единици се објаснува прво на германски јазик, потоа се дообјаснува и прецизира на македонски јазик, се предлагаат често употребувани синоними на германски јазик и потоа се дава македонскиот еквивалент.

Мотивирачката функција, исто така, се постигнува и преку презентација на лексичките единици – како што претпоставуваме – тие се познати на студентот и поради тоа нема потреба тој да ги учи претходно. Но, вклучуваме еден или два нови збора во новиот лист на вокабулар. Јас, како наставник по германски јазик, доволно добро ги познавам учебниците од средните училишта, иако знам дека одредена област е покриена со веќе изучен вокабулар, сепак ги наведувам студентите и им укажувам на овој факт.

Во рамките на подготовките што треба студентот да ги прави дома, се сугерира тој да го користи веќе поставениот онлајн курс и својот учебник. Се очекува со тоа да се покрие целиот систем на германска граматика, но се предлагаат и едноставни почетни текстови со соодветни вежби и неопходен вокабулар.

Задачата која е поврзана со слушањето може да биде ставена на почеток од часот, за обработка на одреден текст, за комплетирање на соодветната или неопходната интерпункција на дадени реченици во работниот лист, посебно за означување на реченичните граници во текстот отпечатен со и/или без интерпункција. Задачата може да се заснова и на перцепција на реченичната интонација и е потешка отколку што изгледа на прв поглед, а слушањето мора почесто да се повторува. Оваа задача е придонес за изведување на сегментацијата на говорниот јазик. Изворот на овој текст (даден во прилог 1) е Deutsche Welle. Користам текст читан од изворен говорник. Не го модификувам текстот, не ја менувам брзината, само, доколку е потребно, го повторувам слушањето. Обично стандардното слушање е акустично добро и вообичаено текстот не е подолг од две минути.

Тежината на текстот и начинот на неговата интерпретација го условува повторувањето на слушањето. Искуството покажува дека квалитетот на одговорот на студентите може да е под влијание на намалениот глас на слушнатиот текст и покрај тоа што е со јасен изговор. Затоа, при првото слушање користиме потивок тон. На студентите им се дава одредени работни задачи на работни листови за да ги пополнат. Тежината на текстот зависи од стилот, должината, специфичноста на текстот, сложеноста на речениците, употребата на лексичките единици и квалитетот или фреквенцијата на техничките услови. Тежината на текстот може да биде условена и од познавањето на јазикот и од јазичната практика што ја имаат студентите. Од лингвистичка гледна точка, разбирањето ќе зависи од восприемањето на вокабуларот, знаењето на граматиката и познавањето на спелувањето.

По првото читање го проверувам степенот на успешно изработените вежби дадени во работните листови. Честа вежба е пополнување на испуштените зборови од слушнатиот текст. Студентот не смее да го стави кој било соодветен збор во дадениот контекст, туку само оној кој го слушал од текстот. Се проверува спелингот, деклинацијата и конјугацијата на зборот, а потоа следи второто слушање и студентот си ги поправа грешките.

По второто слушање студентите работат на текстот. Обично почнуваме со единица запаметена од студентот. И од оваа единица се надоврзуваме на целиот текст. Студентите можат да го репродуцираат текстот слободно или во детали - како што го запомниле или да дадат реплика на истиот. На овој стадиум посветуваме внимание на флуентноста на реченицата, а не на грешките. Но, посветуваме внимание, исто така, и на редоследот на зборовите, посебно на зависните реченици. Понекогаш оваа вежба се реализира како поврзани прашања и одговори. Голема улога игра и меморијата на студентот. Се работи за текст кој е прозен и е напишан на јазикот од воената струката, а не за расказ и не се бара поврзаност меѓу неговите делови. Секогаш имам подготвено и тест со прашања од типот утврдување на редоследот на зборовите, избор на соодветен падеж и сл., а на крајот од часот го планирам работниот дел за вовед во следната наставна единица. Ја објавувам темата, давам нов вокабулар, референци од учебникот од средното образование и сл. Го оценувам и нивото на домашно подготвување на крајот од часот и нивното претставување за време на часот. Не ги вреднувам само граматичката точност и спелингот, туку го забележувам и вреднувам и нивниот изговор, интонацијата, како и флуентноста на реченицата и говорот. Го оценувам и интересот за одредена тема, тежината на избраниот текст, тежината на слушнатиот текст и сл., со цел постигнување подобар резултат.

Прилог 1: Текст за обработка: преземен од *Deutsche Welle*: <http://www.dw.de/mit-dem-milit%C3%A4r-gegen-mursi/a-16924882>

Mit dem Militär gegen Mursi

Die Gegner des abgesetzten ägyptischen Präsidenten Mursi das Militär um Unterstützung Doch nicht alle glücklich über diese Allianz. Seit dem Sturz Mubaraks spielt keine klare Rolle.

Die Bitte war unübersehbar. „Wir rufen nach, damit es Ägypten vor den Muslimbrüdern rettet“, hatten Gegner des Präsidenten bei den jüngsten Protesten auf ein großflächiges Plakat geschrieben. Und ganz gleich, ob die Militärs es gelesen hatten oder nicht, ihre folgte umgehend: Am stellte die Armeeführung ein Ultimatum, in dem sie Muslimbrüdern und Opposition Stunden Zeit gab, ihren Konflikt beizulegen. Sollte ihnen das nicht gelingen, werde das Militär einen eigenen vorgeben, um die Staatskrise zu beenden. Mursi wies die Fristsetzung zurück - nun hat das Militär das Ruder übernommen.

Die Armeeführung betraute am Mittwochabend des Verfassungsgerichts, Adli Mansur, mit der Staatsführung, setzte die Verfassung außer Kraft und kündigte vorgezogene Präsidentschaftswahlen an.

Der künftige Fahrplan, hatte das Militär bei der Verkündung des Ultimatums erklärt, „wird alle wesentlichen gesellschaftlichen Strömungen einbeziehen, auch die Jugend, die diese Revolution begann“. Wie der aber konkret aussehen soll, blieb zunächst offen.

3. Резиме

Го разгледувам поимот „blended learning“ во наставата по странски јазик -германски како надреден поим кој опфаќа комбинирано изучување на странскиот јазик преку интернет и со користење на современа технологија во училишта. Добро е да се повторува слушањето на текстот почесто, но сето тоа да биде со јасна цел и претходно зададена задача на студентите. Секогаш во своите активности предвидувам неколку *бепан* вежби како дополние, доколку остане екстра време од предвиденото. Одредени делови од текстот повремено можат да бидат преслушани доколку сакам да им објаснам некој посебен феномен или јазичен проблем. Го повторувам преслушувањето сè додека не утврдам дека студентите ги сфатиле потребните барања за извршување на вежбата и совладале одредена интонација или изговор на еден сегмент од обработуваниот текст.

Користена литература

1. Driscoll, M. 2002. “Blended learning: Let’s get beyond the hype.” *E-Learning*, vol. 3, no. 3, p. 54.
2. Duhaney, D. C. 2004. “Blended learning in education, training, and development.” *Performance Improvement*, vol. 43, no. 8, pp. 35-38.
3. Hall, B. 2003. Using technologies in a blended learning curriculum. In G. M. Piskurich (ed.), *The AMA handbook of e-learning: Effective design, Implementation, and technology solutions* (pp. 305-316). New York: AMACOM American Management Association
4. Harry Singh 2003. Building Effective Blended Learning Programs. November - December 2003 Issue of *Educational Technology*, Volume 43, Number 6, Pages 51-54.
5. Martyn, Margie (2003). “The hybrid online model: Good practice”. *Educause Quarterly*: 18–23.
6. Moore, M. G. 2005. “Blended learning.” *The American Journal of Distance Education*, vol. 19, no. 3, pp. 129-132.
7. Oliver, M. & Trigwell, K. 2005. “Can ‘Blended learning’ be redeemed?” *E-Learning*, vol. 2, no. 1.
8. Sarka Hubackova. 2011. Listening texts in the teaching of German language. In: *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 28: 34 – 38.